

LUTHERSK KIRKETIDENDE

LEDER: EN KIRKE FOR ALLE?

ARTIKLER OG INNLEGG

Å VÅGE Å VÆRE EN KIRKE FOR,
MED OG AV ALLE - DEL I
LA EVANGELIET VÆRE EVANGELIUM
"VELSIGNELSESTRIDEN" I
GUDSTJENESTEN
ARBEIDSTID OG EMBETSSYN
KIRKESPLITTELSE I EKTESKAPSSYNET?

MÅNEDENS SALME

SØNDAGSTEKSTEN

3. SUNDAG I FASTETIDA
4. SØNDAG I FASTETIDEN
MARIA BUDSKAPSDAG
FRA BISPEDØMMERÅDENE

EN KIRKE FOR ALLE?

Idealet om en folkekirke som er åpen for alle, står høyt i Den norske kirke. Viktige temaer i debatten om dette har vært forholdet til homofile og lesbiske, og forholdet til mennesker som ikke har et like aktivt eller avklart forhold til kirken, som de mest trofaste kirkegjengerne. Alt dette er viktige temaer. Samtidig må en ikke glemme at utfordringen til en åpen kirke ikke bare gjelder disse gruppene. Ikke minst gjelder det i forhold til mennesker som på grunn av ulike funksjonshemninger ikke har så lett for å benytte kirkens tilbud eller bli inkludert i det kirkelige fellesskap. I de senere årene er våre kirker i økende grad blitt tilrettelagt for mennesker med fysiske funksjonshemninger, selv om det fortsatt er langt fram til en kan si seg fornøyd.

For mennesker med psykiske utviklingshemninger kan situasjonen være langt mer krevende. Heldigvis er dette et tema som i økende grad er satt på dagorden i Den norske kirke. Uttalelsen "Likeverd, inkludering og tilrettelegging" fra Kirkerådet i 2009 er her et viktig dokument, likeså vedtaket om inkludering og tilrettelegging for mennesker med utviklingshemning fra Kirkemøtet i 2012. Her understrekes det bl.a.: "Alle mennesker skal ha samme mulighet til å delta og høre til i den lokale kirkes fellesskap som likeverdige medlemmer, uavhengig av funksjonsevne og livssituasjon," og: "Alle kirkens organer skal sikre at mennesker med utviklingshemning får en reell mulighet til å høre til og delta i sin lokale menighet." (KM 09/12). Begge uttalelsene finnes i en brosjyre som kan lastes ned fra kirken.no.

Ønsket om inkludering av mennesker med utviklingshemning er naturligvis noe som alle deler.

Kirkens forhold til de utviklingshemmede er ikke bare et tema for spesielt interesserte, men handler om kirkens identitet i dypere forstand.

I praksis blir saken gjerne overlatt til ildsjelene eller dem som har det som et spesielt ansvar. En av dem som har engasjert seg sterkt for de utviklingshemmedes plass i kirken, er spesialprest Tor Ivar Torgauten i Borg bispedømme. I dette og neste nummer av Luthersk Kirketidende har vi gleden av å bringe to artikler av Torgauten om dette temaet. Som kirke har vi en plikt til ikke bare å lytte høflig til det han og andre har å si, men også selv å la oss engasjere og å integrere det i vår kirkelige tenking og praksis.

Blant de momentene Torgauten løfter fram, er at dette handler om hvem vi er som kirke. Alt for

ofte er mennesker med særlige behov blitt gjort til objekter for kirkens engasjement. Men mennesker med utviklingshemning er ikke bare noen kirken skal hjelpe; de er selv en del av kirken. Til å ta de utviklingshem-

mede på alvor hører å se dem som subjekter, ikke primært som objekter. De er subjekter ikke bare i sitt eget liv, men også i ekklesiologisk forstand, som en uunnværlig del av kirkens "vi".

For en kirke som bekjenner seg til en Gud som valgte seg ut "det som i verdens øyne er svakt" (1 Kor 1,27), burde dette være selvsagt, men er det likevel ikke. Med rette er det derfor sagt at en kirke som ikke har plass til de funksjonshemmede, selv er en funksjonshemmet kirke. Kirkens forhold til de utviklingshemmede er derfor ikke bare et tema for spesielt interesserte, men handler om kirkens identitet i dypere forstand.

HARALD HEGSTAD
HARALD.HEGSTAD@MF.NO

Å VÅGE Å VÆRE EN KIRKE FOR, MED OG AV ALLE – DEL I

AV SPESIALPREST TOR IVAR TORGAUTEN
TT739@KIRKEN.NO

INNLEDNING

I forberedelsen til reformasjonsjubileet er det betimelig å stille spørsmålet om Den norske kirke virkelig er en kirke med rom og plass for alle – absolutt alle? I et av dokumentene for jubileet leser vi: *”Reformasjonen har gitt oss Bibelen, gudstjeneste, salmesang og trosopplæring på morsmålet. Slik kan alle ha direkte tilgang til Guds ubetingede nåde.”* Flere av oss erfarer at Den norske kirke i praksis ikke er en kirke med plass for alle som likeverdige lemmer i den lokale kirkes fellesskap. Fremdeles er det ”grupper” av mennesker som i praksis opplever at det ikke er plass for dem i kirkens ordinære fellesskap. De er henvist til ”forgården”. Fremdeles er det et stort arbeid som må gjøres før kirken er en kirke med alle.

BAKGRUNN

For 10 år siden skrev jeg boken ”Sammen skal vi bygge menighet – når mennesker med utviklingshemning blir kirkens veiledere” (Verbum 2006). I studieplanen bak i boken skrev jeg følgende: ”Kirken skylder mennesker som har utviklingshemning et klart og tydelig svar på følgende spørsmål: Har alle som tilhører kirken også rett til å få samme mulighet til å delta i fellesskapet, rett til å høre evangeliet forkynt på sitt ’eget språk’, rett til å få delta ved nattverdbordet og rett til å uttrykke sin tro på den måte som er mest naturlig? Et ja får konsekvenser. For et ja fordrer både holdningsendring og konkret handling.” Kirkemøtet i 2012 kom med et klart og tydelig svar: ”Alle mennesker skal ha samme mulighet til å delta og høre til i den lokale kirkes fellesskap som likeverdige medlemmer, uavhengig av funk-

sjonsevne og livssituasjon.” (Likeverd, inkludering og tilrettelegging) Kirkemøtet i 2015 fulgte opp dette ved å ta det inn i saken om omhandlende ”Kirke og helse”, hvor det heter (2b): ”Aktivt følge opp sak KM 9/12 Likeverd, inkludering og tilrettelegging. Mennesker med utviklingshemning i Den norske kirke, slik at mennesker med ulik grad av funksjonsevne er en naturlig del av menighetens fellesskap.” Fremdeles gjenstår mye arbeid før dette er normalsituasjonen i Den norske kirkes menigheter.

I 1982 skjedde noe som skulle forandre meg som teolog og prest. Vi fikk en datter med Downs syndrom. Under mitt studium ved Menighetsfakultet i Oslo på 70-tallet var temaet ”kirken og mennesker med utviklingshemning” i praksis et ikke-tema. Ikke trengte jeg å lære noe om dette heller. Mennesker med utviklingshemning var jo stort sett fraværende i menighetens liv. Bare noen ytterst få prester kom borti tematikken, da som prest ved en sentralinstitusjon for mennesker med utviklingshemning.

Nå er situasjonen helt annerledes. Mennesker med utviklingshemning bor i sine leiligheter midt i lokalsamfunnet og tilhører sin lokale kirke. Som en følge av dette er det de siste 25 årene vokst fram en rekke tilrettelagte tilbud, drevet fram av ildsjeler og spesielt interesserte. Erfaringen viser imidlertid at det ofte blir med de tilrettelagte tilbud. Det viser seg at få mennesker med utviklingshemning er inkludert i hovedgudstjenesten og i de ordinære gruppene i menighetens liv.

I denne artikkelen vil jeg vise at Den norske kirke *må* være en kirke med alle om den skal være

tro mot sitt eget menneskesyn og læregrunnlag. Mennesker med utviklingshemning er ikke bare kirkens veiledere, men også teologiens veiledere. Der fagteologene møter troserfaringen til mennesker med utviklingshemning, skjer det også noe med teologien. Mennesker med utviklingshemning har mye å lære kirken om hva troen alene betyr i praksis. Derfor er det flere av oss drømmer om et Luther-jubileum som søker hjelp hos akkurat mennesker med utviklingshemning når kirken skal blankpusse det lutherske grunnprinsipp, troen alene. Vi trenger kort og godt en ny trosreformasjon om vi skal lykkes med å bygge en kirke for, med og av alle, uavhengig av funksjonsevne.

SKAPT I GUDS BILDE – FRA LÆRE TIL PRAKSIS

”Imago Dei”, å være skapt i Guds bilde, er helt grunnleggende i forståelsen av hvem mennesket er og av menneskets verd.

”Gud sa: ’La oss lage mennesker i vårt bilde, så de ligner oss! De skal råde over fiskene i havet og fuglene under himmelen, over feet og alle ville dyr og alt krypet som det kryr av på jorden.’ Og Gud skapte mennesket i sitt bilde, i Guds bilde skapte han det, som mann og kvinne skapte han dem.”

Ethvert menneske er skapt i Guds bilde, og skapt til en relasjon til Gud. Vårt menneskeverd har vi fra Skaperen. Dette ligger i vårt helt spesielle forhold til Gud. Det er det nære forholdet til Skaperen som bestemmer menneskets verd. Menneskets verd hører derfor uløselig sammen med det å være menneske og kan aldri tas bort fra et menneske.

Menneskets verd er ikke et resultat av enkeltmenneskets iboende evner, utrustning eller intellektuell kapasitet og graderes ikke etter evner og anlegg, stand eller stiling. Menneskeverdet er konstant, uavhengig av hvem vi er, og hva vi gjør. Ingenting i eller utenfor mennesket kan rokke med dette. Det unike med den kristne tro er at alle mennesker har samme verd og er like verdifulle, uansett. Menneskeverdet er absolutt.

I menigheten er derfor alle like verdige. Ingen har noen forrang framfor andre. Ingen er mer verdifulle enn andre. Dette ligger urokkelig fast

som basis. Samtidig som vi har samme verd, er vi svært forskjellige. Vi er utrustet forskjellig fra Skaperens hånd, med forskjellig anlegg og evner. Vi har fått ulike utgangspunkt, både fysisk og psykisk. Vi bærer med oss synlige og usynlige handikap. Alle mennesker er forskjellige. Samtidig har vi én ting felles; vi har det samme verd. Og det kan ingen ta fra oss.

Uansett hvordan vi er, hvem vi er, eller hva vi gjør, er vi villet av Gud, og vi har samme unike verdi. Gud sa at det var godt. Guds høyeste ønske er at vi mennesker skal bli og være Guds barn. Det var derfor han skapt oss – til å ha fellesskap med seg.

Å BEKREFTE MENNESKEVERDET

Mange av dem jeg har møtt, har ikke opplevd at kirken bekreftet deres menneskeverd, hverken i forkynnelsen eller i møte med fellesskap og enkeltpersoner – snarere tvert om. I stedet for å få sitt menneskeverd bekreftet fikk de en synlig bekræftelse på at de ikke var regnet med i fellesskapet som et likeverdig lem på legemet – stikk i strid med Paulus undervisning om Kristi legemet.

Teologien skulle være premissleverandør til kirkens praksis og kirken et synlig bilde av ”Imago Dei”, på den måten at kirken og menigheten bekrefter alles menneskeverd på en synlig og konkret måte. En slik bekræftelse kan ikke annet enn resultere i en kirke med, av og for alle mennesker, ikke som et tema for de spesielt interesserte teologer og prester, men som en forpliktelse for hele kirken. I kirkens oppdrag ligger å synliggjøre menneskets verd. Kirken bekrefter den enkeltes menneskeverd ved at alle vises samme respekt og aksept, og ved å gi alle like muligheter for deltakelse og tilhørighet i kirkens fellesskap. Det handler om å la alle bli regnet med, bli involvert og få oppgaver.

DEN EGENTLIGE ÅRSAK

Vi har stilt spørsmålene mange ganger: Hvorfor er det så vanskelig for menighetene å anerkjenne mennesker med utviklingshemning som likeverdige søsken, og inkludere dem i gudstjeneste og menighetsfellesskap? Hvorfor er dette arbeidet

stadig et arbeid for de spesielt interesserte? Er det fordommer og mangel på kunnskap og kjennskap det handler om? Eller handler dette rett og slett om syndens konsekvens i våre liv? Er kirken så og si kollektivt forblindet? Ser vi på mennesker med utviklingshemning som kar pottemakeren mislykkes med, som sekunda vare, som regnes for å være andre eller tredje sortering? Det må være slik det oppleves for mennesker med utviklingshemning.

De største hindringene mennesker med utviklingshemning møter i menighetens fellesskap, er ikke de praktiske hinder, men det er holdningshindringene, de holdningene som så tydelig signaliserer: "Du er ikke en av oss." "Du hører ikke med her." "Hva gjør du her?" "Vet du ikke at det er en tilrettelagt gruppe i menigheten?" – Det sies ikke i klare ord, men det vises så tydelig med kroppsspråket, i oppleggene, i forkynnelsen osv. Slike holdninger møter vi ikke bare blant menighetsleddene, men også blant prester og pedagoger. Det underlige er at vi ikke ser det.

Det er tid for å ta et oppgjør med disse holdningene, fordi de er synd mot Gud og mennesker. Vi har behov for syndsbejelse, både individuelt og kollektivt i kirken. Vårt problem er at "erkjennelsen av egen syndighet ikke er en fornuftserkjennelse, men Åndens innsikt åpenbart gjennom Ordet".² I dette ligger også det største hinder i arbeidet med å skape en kirke med alle. Vi ser ikke av oss selv at det er et overtramp å sette mennesker utenfor fellesskapet. Mange tenker at det er helt naturlig at mennesker med utviklingshemning er i fellesskap for seg selv. Blindheten er derfor den største utfordringen i arbeidet med å skape en kirke med alle.

Domsscenen i Matt 25 er en god parallell til vårt tema. Her møter vi syndens konsekvens uinnpakket. *"Sannelig jeg sier dere: Det dere ikke gjorde mot en av disse minste, har dere heller ikke gjort mot meg. Og disse skal gå bort til evig straff, men de rettferdige til evig liv."* (v 46) Jesus er særlig hard mot dem som ikke ser dem som på forskjellig vis trenger bistand. De som ble avvist, var forundret. Det var ikke i deres tanker at det livet de levde, brøt med det å være en Jesus etterfølger. Deres svar var fornuftig nok: Når så vi deg,

sulten, tørst, i fengsel osv.? Jesu svar forundret dem. De så ikke Jesu i sin neste. De så bare mennesker som var annerledes, mennesker de ikke opplevde ansvar for. Kan hende de så på dem som bryssomme å ha med i menighetens fellesskap.

Å krenke et menneske Gud har skapt, er å krenke Gud. Når vi rangerer mennesker ut fra ytevnen og hva de kan bidra med, krenker vi Skaperen. Når vi ser ned på et annet menneske eller holder noen utenfor, da gjør vi samtidig oppgjør mot Gud. Jesu ord fra domsscenen fra Matteus 25 er neppe gått ut på dato.

En kirke med, for og av alle vokser neppe fram bare ved å gi kunnskap om mennesker med utviklingshemning, ved å gi mulighet for å bli kjent med mennesker med utviklingshemning eller ved konkret og praktisk tilrettelegging. Uten at holdningene fornyes, vil arbeidet med å skape en kirke med alle forbli et arbeid for de spesielt interesserte. Grunnlaget for en kirke for alle ligger i sinnets fornyelse slik Paulus uttrykker det i Rom 12, 2; *"Innrett dere ikke etter den nåværende verden, men la dere forvandle ved at sinnet fornyes, så dere kan domme om hva som er Guds vilje: det gode, det som er til glede for Gud, det fullkomne."* Det handler om kristenliv i praksis, om helliggjørelse og om frukten av livet med Jesus.

INN I SENTRUM AV KRISTEN TRO

Når mennesker med utviklingshemning skal være kirkens veiledere, føres menigheten i inn i sentrum av kirkens liv. Biskop emeritus Martin Lønnebos morgenhilsen på en nordisk konferanse i Bergen for noen år tilbake – *"God morgon alle utviklingsstørd"* – synliggjør dette på en god måte. Overfor Gud er vi alle fullstendig hjelpeløse, fra dåpen til oppstandelsen. Det vil si at troen ikke er noe vi får til eller tilegner oss selv. Selve troen er et Guds under, ikke et produkt av vår intellektuelle vurdering. Troen er en gave som gis oss, og som vi tar imot. Ingen får til å tro. Mitt intellekt hjelper meg ikke. Min fromhet hjelper meg ikke. Mine gode gjerninger hjelper meg ikke. Det er like umulig å få til å tro, som å dra seg selv etter håret. Vi står fullstendig hjelpeløse tilbake med vårt trosprosjekt.

Mennesker med utviklingshemning hjelper oss tilbake til reformasjonen, og til Luthers forklaring til den tredje trosartikkel: *"Jeg tror at jeg ikke av egen fornuft eller kraft kan tro på Jesus Kristus, min Herre, eller komme til ham. Men Den hellige ånd har kalt meg ved evangeliet, opplyst med sine gaver, helliggjort meg og holdt meg fast i den samme tro."* I praksis ser det ut som om vi glemmer sprengkraften i Luthers forklaring. Sammen med mennesker med utviklingshemning er vi totalt hjelpeløse i troens verden. Vi er avhengig av et Guds under.

Når denne troens grunnsannhet praktiseres og etterlevs, da skapes en kirke for, med og av alle. Da åpnes kirkens dører for alle dem som rent menneskelig talt ikke "så ut som om de kunne tro". En rik mann kom en gang til Jesus med sitt livsspørsmål³: *"Mester, hva godt skal jeg gjøre for å arve evig liv?"* Han ble utfordret til å selge alt han eide. Mannen gikk bedrøvet bort. Disiplene var overasket da Jesus lot ham gå: *"Hvem kan da bli frelst?"* Jesu svar forundrer disiplene: *"For mennesker er det umulig, men for Gud er alle ting mulig."* Kristentroen er en åpenbaringstro hvor Den hellige ånd griper i mennesker liv og skaper det vi beskriver som tro. Slik det er når troen blir til, er det også i fortsettelsen. Troen liv er også et Guds under.

Når vi sammen med mennesker med utviklingshemning beveger oss mot kjernen av den kristne tro, er det som troens brikker faller på plass; vi ser konturene av en svakhetens og hjelpeløshetens teologi. En slik teologi vil favne alle. Samtidig det er en slik teologi som har kimen til vekst. Det er dette Paulus vil lære menigheten i Korint når han underviser om Guds og menneskers visdom:

"Se på dere selv, søsken, dere som ble kalt: ikke mange vise etter menneskelige mål og ikke mange med makt eller av fornem slekt. Men det som i verdens øyne er dårskap, det utvalgte Gud for å gjøre de vise til skamme, og det som i verdens øyne er

svakt, det utvalgte Gud for å gjøre det sterke til skamme. Ja, det som i verdens øyne står lavt, det som blir foraktet, det som ikke er noe, det utvalgte Gud for å gjøre til intet det som er noe, for at ingen mennesker skal ha noe å være stolt av overfor Gud. Dere er hans verk i Kristus Jesus, han som er blitt vår visdom fra Gud, vår rettferdighet, helliggjørelse og forløsning, for at den som er stolt, skal være stolt av Herren, slik det står skrevet."⁴

Det interessante er at "de som intet er noe", blir sett på som forbildet for hele menigheten. Det er deres inngang til Guds rike, som er veien inn i dette riket. Alle andre veier er blindveier og vil føre til en tro og en kirke bygd på menneskelig visdom og tanke. Fariseerne og de skriftlærde var irritert på Jesus fordi han stoppet opp og møtte den delen av folket de andre så ned på, dem som andre så på som mislykkede, dem som kom til kort, dem som var blant de svake. Eksemplene er mange. Det synes som om de svake har en særskilt oppgave i evangelieformidlingen. Gjennom den svake blir det ekstra synlig at det er Gud som griper inn og skaper tro og opprettholder troen.

UTBLIKK

Det er menneskesynet og synet på hva tro er, som legger grunnlaget for en kirke med, for og av alle. Skal kirken være tro mot sin egen lære, har vi ikke noe valg. Kirken må "rigges" slik at alle får mulighet til å være en naturlig del av menighetenes liv. En slik kirke blir mangfoldig, fargerik og krevende. Klusser vi her, blir kirken værende en kirke for noen.

¹ 1 Mos 1,26–27.

² Gudmund Waaler artikkelen "Tanker omkring luthersk antropologi sett i relasjon til psykisk utviklingshemningshemmede".

³ Matt 19,23–26.

⁴ 1 Kor 1,26–32.

LA EVANGELIET VÆRE EVANGELIUM

AV SINDRE EIDE
SINDRE.EIDE@EIDEFORLAG.NO

På søndager med en annen prekentekest enn evangeliet kan en i enkelte kirker oppleve at menigheten sitter under evangeliesningen og reiser seg og synger halleluja før og etter lesningen av for eksempel teksten fra et av brevene i NT. Det skjedde på den gudstjenesten jeg deltok på 3. januar, på Kristi åpenbaringsdag. Agendaen under Ordets del så slik ut:

Første lesning: Jes. 51,-4-8 (Menigheten sitter)
Salme

Andre lesning: Joh 12,42-47 (Menigheten sitter)
Halleluja

Evangelium: 2. Kor 4,1-6 (Menigheten står)
Halleluja
Preken

Jeg har forståelse for at prekentekest leses like i forkant av prekenen. Men det betyr jo ikke at man kan gjøre prekentekest fra Paulus' andre brev til korinterne til dagens evangelium. La evangeliet være Evangelium, uansett hva som er dagens prekentekest! Flere menigheter benytter det meget nyttige elektroniske verktøyet "LabOra verksted – gudstjeneste" ved forberedelse av søndagens gudstjeneste. På de ganske få søndagene i året med enten første eller andre lesning som prekentekest flytter verktøyet fra LabOra prekentekest til plassen nærmest prekenen

uten å endre betegnelsen på lesningene. Slik kan både gammeltestamentlige tekster og tekster fra NT utenom evangeliet bli til dagens Evangelium.

Menigheter som benytter nevnte elektroniske verktøy, må selv gjøre grep for å endre dette. Og heldigvis er "LabOra verksted – gudstjeneste" så fleksibelt at det er lett å gjøre det. I gudstjenesteboken under veiledning om prekenen (Side 8.23, punkt c) gis det råd om hvordan dette kan gjøres: "Dersom det prekes over en annen tekst enn evangeliet, kan den leses rett før selve prekenen. Dersom teksten er lest som første eller andre lesning, kan predikanten ta momenter fra teksten med i prekenen, eventuelt gjenfortelle eller lese deler av teksten om igjen."

Ordets del i menighetsagendaen for Kristi åpenbaringsdag kunne da se ut helt som vanlig, med første lesning, andre lesning og evangelium (Joh 12,42-47). Eller den kunne settes opp slik:

Første lesning: Jes. 51,-4-8 (Menigheten sitter)
Halleluja / Salme

Evangelium: Joh 12,42-47 (Menigheten står)
Halleluja / Salme

Preken (tekst: 2. Kor 4,1-6)

La evangeliet være Evangelium, uansett hva som dagens prekentekest!

"VELSIGNELSESTRIDEN" I GUDSTJENESTEN

AV BJØRN SANDVIK
SANDVIKBJRN@GMAIL.COM

Som mange har fått med seg, har Bibelselskapet i oversettelsen av 2011 innført "velsigne" hvor det før var oversatt "love", "prise" eller "lovprise". Det fører til forestillingen om at vi mennesker kan velsigne Gud. Begrunnelsen for dette er at både på hebraisk og på gresk kan brukes det samme ordet for velsignelse og lovprisning (Jfr. det engelske "bless").

Dette er jo gammelt nytt. På norsk har det alltid vært oversatt med ord for lovprisning når det gjelder mennesker holdning overfor Gud. Professor Hans Kvalbein som lenge var formann i oversettelsesutvalget, var motstander av den nye, svært spesielle oversettelsen som han mente var ukorrekt. Han utarbeidet like før sin altfor tidlige bortgang en liste med langt over 50 bibelsteder der den tradisjonelle oversettelsen er forlatt, noe han mente var helt galt. Kvalbein nevnte for meg at professor Sylfest Lomheim hadde sagt at han var helt enig med ham i dette spørsmålet. Lomheim er vel kjent fra NRK, var i en årrekke direktør for Språkrådet, statens kompetansesenter i språkspørsmål, og han er ekspert i oversettelsesteori. Lomheim har senere bekreftet at han mener "velsigne" bare kan brukes av den som på en eller annen måte står høyere enn en annen; altså kan mennesker ikke velsigne Gud. Olav Refvem har i LK nr.5/2013 gitt denne striden betegnelsen "velsignelsesstriden" og pekt på svak argumentasjon fra Bibelselskapet.

Nå er vår velsignelse av Gud kommet inn i gudstjenesten. I en bønn før nattverden heter det: "Velsignet er du Gud. Din er jorden..." Også flere tekster som er tatt inn i Tekstboken, er endret, f.eks. Rut 4,13 "Velsignet er Herren" (tidligere

"Lovet være") på 4. s. i adventstiden, Sal 72,18 "Velsignet er Herren, Israels Gud" (tidligere "Lovet være Herren") på Nyttårsdag og mange flere. Også i doksologiske tekster i NT, som har liturgisk bakgrunn, er menneskers velsignelse av Gud kommet inn, som i Rom 9,5 (11. s. i Tre-enighetstiden) og Ef 1,3 (Maria budskapsdag). Disse endringene er kommet inn etter NT-utgaven i 2005. Mest påfallende lyder vel Salme 103,1 (5. s. i Åpenbaringstiden): "Velsign Herren, min sjel" (tidligere "Min sjel, lov Herren"), vers 2: "Velsign Herren, min sjel, glem ikke alt det gode han gjør", (tidligere "Min sjel, lov Herren, glem ikke alle hans velgjerninger"). Denne formuleringen har vi jo som bibelsk salme på nr. 963 i salmeboken, og med Landstad og Blix synger vi nr.307: "Min sjel, min sjel, lov Herren!" I tidebønnen har vi i Sakarjas lovsang fra Lukas 1 alltid lest "Lovet være Herren, Israels Gud!". Nå heter det i ordning for morgensang, side 1297 i salmeboken: "Velsignet er Herren".

Jeg skal her ikke ta opp noen diskusjon med Bibelselskapet. Viktigere er det prinsipielle spørsmålet om forholdet mellom liturgien og Bibelselskapet. Kirkemøtet vedtok tekstboken 11. april 2011, og tekstene her er tatt fra Bibelselskapets 2011-oversettelse, "gjengitt med tillatelse", som det står i forordet. Spørsmålet er om en har tatt inn tekstene "usett", uten kvalitetssikring og evaluering. I Bibelselskapet har det jo vært uenighet om dette. Når en tvisomt oversettelse er kommet inn i de liturgiske bøker, har Den norske kirke fått et alvorlig problem.

Når det gjelder den aronittiske velsignelse, følger liturgien *ikke* bibeloversettelsen. I guds-

tjenesteboken brukes den tradisjonelle formen i 3. ledd "Herren løfte sitt åsyn på deg og gi deg fred". Bibelselskapet har valgt å endre til "Herren løfte sitt ansikt mot deg ...", en oversettelse som er blitt drøftet og avvist mange ganger tidligere. Dette viser at liturgien ikke nødvendigvis kan være bundet av en bibeloversettelse. Og vi kan ikke leve med en "velsignelsesstrid" i kirken. En kan ikke slå seg til ro med en oversettelse som ledende fagfolk som Kvalbein og Lomheim og mange andre mener er feilaktig. En revisjon, i alle

fall av Tekstbokens tekster, kan komme på tale. En av de liturgiansvarlige i Kirkerådet sa at han ikke var bibeloversetter, men det finnes mange kvalifiserte oversettere i vårt land, som på fritt og objektivt grunnlag kan gjennomgå dette. Det er ikke bibelmonopol i Norge. Må en ganske enkelt "frigi" valget av bibeloversettelser, og utgi forskjellige versjoner av Tekstboken? Det nye Kirke-møtet må her inn i bildet og finne en vei ut av uføret.

luther

Harald Hegstad
GUD, VERDEN OG HÅPET
INNFORING I KRISTEN DOGMATIKK
379,-

Hvem er Jesus Kristus? Hva betyr det at mennesket er skapt i Guds bilde? Hva kjennetegner det kristne fellesskapet? Dette er bare noen av de spørsmålene en grunnbok i dogmatikk forsøker å besvare. Boken behandler de ulike temaene med utgangspunkt i Bibelen, redegjør for hvordan kirkens lære har blitt formulert gjennom historien og drøfter hvordan kristen tro best kan formuleres i dag.

Boken tar utgangspunkt i luthersk kirkelig tradisjon, men i større grad enn tidligere fremstillinger reflekterer boken over dagens økumeniske situasjon. Alle som vil ta et dypdykk i kristen tro, vil ha stor glede av boken.

Denne boken er et viktig og solid bidrag til studiet i dogmatikk. Boken anbefales som en oppdatert og gjennomarbeidet innføring i hovedtrekkene i kristen tro og lære.

Jan-Olav Henriksen, professor i systematisk teologi, Det teologiske Menighetsfakultet.

Gud, verden og håpet gir en god innføring i hva evangelisk-luthersk kristen tro kan være i dagens norske kontekst. Klart strukturert, godt valgte problemstillinger, rik på troens forankring i Skriften og informert av nyere økumenikk. Et godt valg for førsteårsstudenter i teologi/religion eller andre med interesse for skoleing til kirkelig tjeneste.

Gunnar Innerdal, førsteamanuensis i systematisk teologi, NLA Høgskolen

www.lutherforlag.no

ARBEIDSTID OG EMBETSSYN

AV EVEN BORCH, SOKNEPREST I SØMNA
EVEN.BORCH@GMAIL.COM

Det er kanskje et aldringstegn å være kritisk til endringer. Jeg ser den. Men nyordninga med arbeidstid for prester opplever jeg et paradigmeskifte i kirka vår. Og det er paradoksalt at dette kommer samtidig med at ordet "folkekirke" og gjerne "åpen folkekirke" er blitt det store slagordet. Hvis det er noe som gjør kirka til folkekirke, så er det at presten som kirkas inkarnerte representant alltid er der. Slik har kirka vært vesensforskjellig fra for eksempel helsevesenet. Der fungerer det med vaktordninger. Det er den tilgjengelige tjenesten som er hovedpoenget. Publikum, eller brukerne som det gjerne heter, har vent seg til at en må bestille time og vente. I kirka har det vært annerledes, til nå.

Da jeg ble ordinert til prest av biskop Bremer for snart førti år siden, med løfte og handslag, med bønn og velsignelse, da ble jeg prest fra innerst til ytterst. Jeg er prest både når jeg er våken, og når jeg sover. Det var litt skremmende og tyngende, men samtidig en stor gave. Det var en bit av Guds nåde. Det gjorde prestasjonspresset mindre. Jeg var ikke så opptatt av embetssyn den gangen, men senere har jeg skjont at jeg nok har et mer personalt enn funksjonalistisk embetssyn. Det har vært godt for meg, og også for menighetene jeg har vært hyrde for. Ja, jeg vil si at det har vært godt for familien min også. Det var ikke noe stemplingsur på jobben, og ingen detaljerte arbeidsplaner som bandt meg fast. Selvølgelig kunne friheten misbrukes. Når jeg var lei

ungeskrik eller handleturer på en lørdag, så kunne jeg trekke meg tilbake til prekenforberedelser. Og noen ganger var det vanskelig å si nei til damene fra misjonsforeninga når jeg egentlig hadde planlagt en skitur med en kamerat. Men det gikk an å disiplinere seg – ansvar for eget liv kan det også kalles.

Lederen i PF er opptatt av at vi skal ha et vern. Det er et vakkert ønske. Det handler om at vi må ha proster og biskoper som er opptatt av, og som ser prestene. I mine 17 år som prost med "gammelordninga" prøvde jeg å følge godt med hvordan prestene hadde det. Det hendte at jeg måtte hjelpe en prest med å sette grenser. Men hovedutfordringen var å finne glede, inspirasjon og fornyelse i tjenesten. Ofte handlet det nettopp om ikke å beskytte seg mot menneskene rundt, men å åpne seg for menighetens sorger og gleder. Og det skjedde ikke alltid før klokken fire.

Jeg er glad for at mine prestedager snart er over, og spesielt for at jeg ikke er prost lenger. Å lede prostiet gjennom detaljerte arbeidsplaner med differensierte timesatser gir ikke mye tid og krefter til overs for å utøve en åndelig ledelse. Til nå har jeg vært stolt over at vi i kirka har sluppet unna helsevesenets og skoleverkets mareritt med planer, rapportering og kontroller. At nyordningen skulle hjelpe på rekruttering og trivsel for nye prester, er jeg sterkt tvilende til. At den forstyrrer trivselen og fokus i tjenesten for eldre prester, er jeg helt sikker på.

KIRKESPLITTELSE I EKTESKAPSSYNET?

AV HARALD HEGSTAD
HARALD.HEGSTAD@MF.NO

Min lederartikkel i nr. 22/2015 om kirkesplittelse i ekteskaps spørsmålet har fått flere til å gripe pennen. I årets nr. 1 gir Ragnar Andersen en kritisk kommentar; i nr. 2 står to innlegg, det ene av Knut Alfvåg, Joachim Grün, Sverre Lange-land og Dag Øivind Østereng, det andre av Egil Morland. Innleggene har det til felles at de er kritiske til mitt forsvar for Bispemøtets oppfatning, at den foreliggende uenighet i spørsmålet om likekjønnede ekteskap ikke behøver å være kirkesplittende i kvalifisert og prinsipiell forstand, bl.a. med henvisning til CA 7.

Flere av innleggene påpeker at min bruk av CA 7 kan forstås dit hen at jeg mener at forståelsen av loven ikke er relevant for kirkenes enhet. De påpeker med rette at lov og evangelium hører sammen, og at evangeliet ikke kan forstås løsrevet fra loven. Hvis jeg kunne leses slik, har jeg uttrykt meg upresist. Jeg mener at både etiske og dogmatiske spørsmål kan være kirkesplittende, men også at det er mulig med uenighet både i etiske og dogmatiske spørsmål *uten* at det må være kirkesplittende. Et velkjent eksempel på kirkesplittelse i et etisk spørsmål er da Det lutherske verdensforbund i 1984 suspenderte medlemskapet til to sør-afrikanske kirker som støttet og praktiserte apartheid.

Det betyr ikke at enhver uenighet om etiske spørsmål må være kirkesplittende, noe jeg forsøkte å få fram gjennom mine eksempler på at kirken ofte har vært uenige om hva som konkret er synd, uten at det har vært oppfattet kirkesplittende. Her er Andersen selv et godt eksempel på at dette er mulig, når han i en bok fra 2014 hevder at alle gjengifte lever i hor, mens han i sitt

innlegg i LK mener at det å åpne opp for gjengifte for den uskyldige part etter skilsmisse er forenlig med bibeltroskap.

Andersen er i sitt innlegg opptatt av viljen til bibeltroskap som et kriterium for kirkelig enhet. I eksempelet om skilsmisse ser det ut som han gjør bibeltroskap mer til en subjektiv holdning enn til det faktisk å lære i samsvar med det bibelske budskap. Men en slik logikk blir f.eks. Jehovas Vitner de mest bibeltro av alle. Jeg synes også at han for lett avskriver vilje til bibeltroskap hos sine meningsmotstandere. Til troskap mot Bibelen hører ikke bare å reproducere det den sa i sin opprinnelige historiske kontekst, men også å reflektere over hvordan den best kan gjøres gjeldende i dagens situasjon. De færreste vil lese 1 Kor 11,2–16 som et bindende pålegg for kvinner om å dekke til håret når hun ber, eller Matt 5,38–42 som et bindende forbud mot å sette seg til motverge mot vold og overgrep. Når mange i vår tid leser de homofilitekstene i NT slik at de ikke rammer det vi i dag kjenner som trofaste og likeverdige likekjønnede forhold, kan man gjerne være uenig i en slik tolkning, uten at man dermed frakjenner dem et ønske om å være bibeltro.

Både i etiske og dogmatiske spørsmål vil man ved uenighet kunne påstå at den ene tolkningen er mer i samsvar med Bibelen enn den andre, uten at det i seg selv gjør uenigheten kirkesplittende. I vår tid har kirkesamfunnene kommet mye nærmere hverandre i mange spørsmål som man før fant kirkesplittende, og der man tidligere fordømte hverandre som vranglærere. Det betyr ikke at det fortsatt gjenstår læremessige

forskjeller, men at man ikke oppfatter disse forskjellene som kirkesplittende eller som grunnlag for fordømmelser. Også i innad i luthersk sammenheng har man lang tradisjon for å akseptere læremessige forskjeller, også på konservativt hold. Det gjelder f.eks. bibelsyn, kirke- og embedtssyn, synet på Ordet som gjøfelsesmiddel, synet på tusenårsriket osv. Dette er spørsmål der diskusjonen til tider har gått hardt for seg, men der spørsmålet om kirkesplittelse ikke er blitt trukket fram.

Spørsmålet er hva som hindrer oss fra å se uenigheten om ekteskapsforståelsen i det samme perspektiv som vi har forstått uenighet innad i vår egen kirke og i forhold til andre kirker, altså som et alvorlig spørsmål, men ikke som kirkesplittende. Her er det etter mitt skjønn ikke tilstrekkelig å vise til at en mener ens eget syn er bedre bibelsk begrunnet enn motpartens – siden også motparten naturlig nok vil påberope seg Bibelen. I stedet må en spørre etter innholdet i den saklige uenigheten og drøfte hvordan den forholder seg til det bibelske evangelium.

Her er jeg enig i tilnærmingen til Alfsvåg m.fl., når de sier at man bør "gå inn på realiteten i argumentasjonen". Hvis man skal gjøre det, er man imidlertid nødt til å gå inn på den konkrete argumentasjon som forsvarere av ekteskap mellom likekjønnede benytter seg av, og vise hvordan denne truer enigheten om evangeliet. Det gjør Alfsvåg m.fl. imidlertid ikke, men nøyer seg med omfattende og udokumenterte påstander om at forsvarerne av likekjønnet ekteskap "tar ut viktige deler av den kristne skapertro" og dermed ender opp med "en vesentlig annerledes helhetsforståelse" (s 42). Hvis denne typer påstander skulle ha noen kraft, måtte man i så fall vise hvordan et forsvar for likekjønnet ekteskap hos konkrete teologer har ført fram til en svekket skapelses-teologi. Nå forutsetter man på en måte det man vil bevise: Fordi forsvar for likekjønnet ekteskap er uforenlig med kristen skapertro, kan ikke de som forsvarer likekjønnet ekteskap, stå for en genuin kristen skapertro. Men selv om man for sin egen del ser en logisk sammenheng mellom ulike kjetterier, er det ikke sikkert at andre deler den samme logikk, heller ikke at man følger den

i praksis. Også i dette spørsmålet er det fullt mulig å være ulogisk og inkonsistent, og ingen skal gjøres ansvarlig for påståtte logiske konsekvenser som de ikke selv har trukket.

En gjenganger i denne debatten har vært henvisningen til innstillingen "Kirkens enhet og troens fundament" fra september 1997, skrevet av tre av de daværende biskopene. Her finnes det mye siterte utsagnet om at "å sidestille heterofilt ekteskap med homofilt samliv er i strid med grunnleggende etiske prinsipper i Bibelen og må anses som kirkesplittende vranglære" (s 30). Alfsvåg m.fl. trekker fram nettopp dette sitatet i sitt innlegg. Dersom en studerer innstillingen nærmere, kommer denne bastante setningen relativt overraskende i sammenfatningen av innstillingen uten at den, så langt jeg kan se, er forberedt i argumentasjonen tidligere i innstillingen. Det er heller ikke spor av et slikt synspunkt i Bispe-møtets vedtak som fulgte behandlingen av innstillingen (BM 14–15/97). Heller ikke høringsuttalelsen fra MFs lærerråd fra 1997 er like bombastisk: Her heter det bl.a. at homofilspørsmålet er "innenfor rekkevidden av det som ut fra CA VII er nødvendig for kirkens sanne enhet, at man er samstemt om evangeliets rene lære og sakramentenes rette forvaltning" (s 11, min uth.). At spørsmålet er "innenfor rekkevidde" kan jeg for min del slutte meg til – det er jo nettopp derfor dette kommer opp for debatt, uten at konklusjonen dermed automatisk er trukket.

Problemet med henvisningene til dokumentene fra 1997, og for den del til lærenemndas uttalelse fra 2006, er at man bruker dem til å svare på spørsmål som den gang først og fremst var hypotetiske spørsmål. Etter min mening bør man være varsom med å uttale seg for kategorisk om hypotetiske spørsmål siden det i ettertid kan fortone seg som lite treffende. I et alvorlig spørsmål som spørsmålet om kirkesplittelse bør man forholde seg til standpunkter og argumenter som faktisk blir fremført av konkrete personer eller grupperinger, ikke til standpunkter som hypotetisk sett kan bli fremført en gang i fremtiden. Når biskopene i sin uttalelse fra 2013 konkluderer med at uenigheten ikke "er av en slik karakter at den rokker ved vår felles forståelse av

evangeliet”, er det med referanse til ”uenigheten mellom biskopene slik den er uttrykt i denne uttalelsen”, altså til konkrete standpunkter fra konkrete personer. Dermed gir man seg ikke inn på hypotetiske vurderinger av hva som hadde vært tilfellet dersom posisjoner og argumenter hadde vært annerledes. Ut fra en liknende vurdering har jeg vanskeligheter med å ta imot Morlands invitasjon til å reflektere over ”hva som i dette spørsmålet (...) faktisk kan ødelegge den kirkelige enheten”.

Jeg har ikke problemer med å slutte meg til

Morlands beklagelse over at kirken ikke lenger kan tale med én stemme i ekteskaps spørsmålet. Saken er imidlertid at det kan verken han eller jeg gjøre noe med. Spørsmålet er hvilke konsekvenser vi trekker av det. For min del mener jeg at så lenge en ikke blir tvunget til å handle mot sin overbevisning, er det mulig å stå sammen i kirken. Her støtter jeg et enstemmig bispemøte som mener vi tross våre meningsforskjeller skal kunne finne en vei videre innenfor det samme fellesskap i tjeneste for og vitnesbyrd om evangeliet.

luther

G.K. Chesterton

DET EVIGE MENNESKE

Oversettelse: Sigrund Undset

329,-

Hva er det, om noe, som gjør et menneske til et menneske? Dette er spørsmålet G.K. Chesterton starter med i sin klassiske oppdagelsesreise i menneskehetens historie. Chesterton var britisk journalist og forfatter, og er i Norge mest kjent for historien om Father Brown. Forfatterens fortellerstil er på samme tid enkel og morsom, tankevekkende og dypsindig. C.S Lewis forteller i sin selvbiografi "Tatt av gleden" (Luther 2007) at "Det evige menneske" bidro til hans omvendelse. **Sigrund Undset** oversatte boken i 1931, og utgaven som nå foreligger er en modernisert versjon av Undsets opprinnelige oversettelse. **Trond Berg Eriksen, professor i idéhistorie**, har skrevet forordet.

www.lutherforlag.no

MÅNEDENS SALME FEBRUAR 2016

AV ESTRID HESSELLUND OG SINDRE EIDE
ESTRID.HESSELLUND@EIDEFORLAG.NO / SINDRE.EIDE@EIDEFORLAG.NO

AEJLIES GÅATAN BÅETE BE LAAVLOEN / FYLL GUDS HUS MED SANG TIL HANS ÆRE (N13 439)

T: ANNE-GRETHER LEINE BIENTIE 2009 O: VIDAR KRISTENSEN 2013 M: KARIN ELINE HARTVIKSEN 2009

Vanligvis skrives det først en salmetekst som deretter får en melodi. Men noen ganger skrives melodien før teksten. Det skjedde med denne månedens salme. Melodien ble skrevet av kirke-musiker Karin Eline Hartviksen som et preludium til en gudstjeneste som ble holdt på Samefolkets dag i Snåsa, 6. februar 2009. Snåsa ligger midt i det sørsamiske området. Her bor også forfatter og kulturformidler Anne-Grethe Leine Bientie. Hun ble så begeistret for melodien at hun kort etter urfremførelsen satte seg ned og skrev en tekst til den. Salmen er oversatt til norsk av Vidar Kristensen i 2013 i forbindelse med utgivelsen av den nye salmeboken. Den er en av 15 sørsamiske salmer i Norsk salmebok 2013.

Anne-Grethe Leine Bientie forteller her om salmens tilblivelse:

Det som aller først inspirerte meg til å skrive salmeteksten, var at organisten vår, Karin Eline, hadde laga en så vakker melodi – og denne melodien hadde ingen tekst. Klart melodien måtte få en tekst! Ganske raskt så jeg for meg mange mennesker komme inn i kirka for å feire gudstjeneste. I fantasien min kom alle syngende inn i kirka. Dette var jo et flott indre syn for en tekstforfatter! Deretter så jeg for meg mye av det som skjer i gudstjenesten – og hele tiden var folket glade og begeistra over det som skjedde. Derfor fortsatte de å synge. Da teksten min var ferdig, tenkte jeg at man jo ikke trengte å synge ALLE versene. Menigheten kunne for eksempel synge det verset som handler om nattverden (v 5) mens de gikk fram for å motta nattverden, eller de kunne synge om "ordet" (v 3) like før prekenen. Men hittil har jeg bare opplevd at salmen er blitt sunget med alle versene etter hverandre. Kanskje de synes at melodien er så vakker at de ikke greier å la være å synge alt på én gang?

Vi har valgt salmen for februar – ikke bare på grunn av Samefolkets dag 6. februar, men også

med tanke på fastetiden, som starter Askeonsdag 10. februar. I denne kirkeårstiden er hengivelse og etterfølgelse et naturlig fokus. *"Gud, vår Far, du har sagt: Følg med alltid! Vi vil gjerne følge deg hele livet!"* synger vi i omkvedet til hvert vers.

Salmen er en lovsang som vers for vers følger gudstjenestens struktur. De to første versene knytter an til gudstjenestens inngangsdel. Deretter kommer Ordets del: *"Ordet lyder når vi er samlet, syng for Herren, lov hans navn."* (v 3) I det fjerde verset synger vi om gudstjenestens takkoffer. Deretter synger vi om nattverden: *"Brod og vin blir gitt oss av nåde, syng for Herren, lov hans navn."* Det siste verset kan egne seg godt mens menigheten går syngende ut av kirken: *"Vi går ut med takk for å tjene, syng for Herren, lov hans navn."*

Det sørsamiske området strekker seg fra Saltfjellet i nord til Elgå i sør, på begge sider av grensen mellom Norge og Sverige. Den sørsamiske befolkningen på norsk og svensk side utgjør en minoritet som bor spredt på et stort og utstrakt område. Sørsamisk er et eget språk og er i slekt med lulesamisk, nordsamisk og østsamisk (skoltesamisk). Det er en egen samisk menighet i sørsamisk område. Den har samme utstrekningsområde som det sørsamiske, geografiske området.

For alle som ikke behersker sørsamisk, er det godt at salmen er oversatt til norsk, og dermed til bruk i hele landet. Hver gang en ny salmemelodi introduseres, kan det være en idé å la en eller flere forsangere øve den inn med menigheten, før eller underveis i gudstjenesten. Slik også med denne jublende og joikinspirerte sørsamiske melodien.

Gå inn på nettsiden nrk/tv, "Salmeboka minutt til minutt" og lytt til salmen, sunget på original-språket.

På www.norsksalmebok.no/syngtro finnes det et samtaleopplegg til denne salmen, utarbeidet av Berit Frøydis Svineng Johnsen.

SØNDAGSTEKSTEN

TORE SKJÆVELAND - INGVLID HELENE MYDSKE FALLEGÅRD - PÅL KRISTIAN BALSTAD

3. SUNDAG I FASTETIDA - 4. SØNDAG I FASTETIDEN MARIA BUDSKAPSDAG

3. SUNDAG I FASTETIDA

28. FEBRUAR 2016

Preiketekst: Luk 22,28–34

Lesetekstar: Sak 3,1–5 / 2 Kor 12,7–10

Liturgisk farge: Fiolett

DAGEN

Det er fastetid, og det handlar om Jesu kamp og veg mot krossen. I dag handlar det om korleis vår kamp er fletta inn i hans kamp slik at hans siger vert vår siger trass i våre nederlag, slik som Peter og vår veikskap, slik som Paulus.

TIL TEKSTEN

Dette er ein av dei nye tekstane i tekstboka. Det er ein del av Jesu avskilstale til læresveinane etter nattverden, som berre Lukas har med.

Vers 28–30: Desse versa må lesast som svar på det som kjem like før, i versa 24–27 der læresveinane har krangla om kven som er den største, og Jesus seier at leiaren skal vera tenar. Dette ordet kan forståast ut frå fotvaskinga, sjølv om berre Johannes fortel om denne. Vers 30 står i

kontrast til tenarhaldninga i vers 27, for her er det snakk om det dei skal få etterpå; då er det dei som skal sitja ved bordet. I vers 29 seier Jesus at han skal gje dei riket som han har fått av Far. Det er ein parallell til Jesus ord om at han er tenar, i vers 27 og Joh 13,13–17. Det som han har fått, skal dei få, liksom dei skal vera tenarar her på jorda slik som Jesus er. Dei deler Jesu jordiske kår og hans himmelske kår; det er ikkje snakk om belønning for innsats; difor er den ikkje trua av at dei sovnar, og Peter fornektar.

Vers 30: Dei skal sitta på troner og vera dommarar over Israel. Nøkkelen til å forstå dette verset er relasjon og likebehandling meir enn sjølvstendig posisjon. Dei skal sitja ved same bord som Jesus og sitja på troner slik Menneskesonen gjer i parallellen i Matt 19,28. Dette viser også tilbake til det Jesus sa like før ved innstiftinga av nattverden, at han ikkje skal eta og drikkja før fullendinga i Guds rike (v 16). Det er nok meir ei konkretisering av at når Jesus overdrar riket til dei, så gjev han dei same posisjon som han sjølv har i det himmelske festmåltidet, enn det er ei konkretisering av organiseringa i Guds rike. Jesus knyter til Guds løfter til sitt folk ved å visa til Israels tolv stammer som har eit jødefolksperspektiv, men òg til endetidas festmåltid som har eit universelt perspektiv.

Jesu snakkar om å sitja til bords i Guds rike i fleire likningar – jfr. 13,29 og 14,15 – og har der eit universelt perspektiv: ”Frå aust og vest og frå

nord og sør skal menneske koma og sitja til bords i Guds rike.” (13,29) Her kling også endetidas festmåltid i Jes 25,6 med, som også gjev eit universelt perspektiv: ”... for alle folk, eit festmåltid ... med feite, mergfulle retter og gammal, klåra vin.” Samtidig er det eit bilete som understrekar relasjonen og likebehandlinga ved at dei får sitja ved same bord og på same måte som Jesus, og ved at dei vert opphøgd til same status ved å sitja på trona som dommarar/herskarar. Ein kommentar seier at sidan ti stammer er blitt borte og blitt assimilert blant heidningane etter at folket vart bortført til Assyria – alle jødane me kjenner er etterkommarar av Juda og Benjamin – så må dette også bety at dei skal vera dommarar over heidningane.

Versa 31–32: Her får Satan ei rolle slik som klagaren i Jobs fyrste kapittel, som vil prøva å få trua til å svikta gjennom å påføra tap og plager. Å sikta er når bonden i eit såld eller sil ristar det ferdig treska kveitekorneret for at dei lette agnene skal silast frå det tunge kornet. Det ser ut som om Satan, likesom i Jobs bok, har ei avgrensa rolle i å setja trua på prøve. Difor bad Jesus ikkje om at prøvingane skule gå vekk, men at trua ikkje skulle svikta. Også i samtalen med Peter er det trua som står i sentrum, fyrst at trua ikkje skal svikta, og så at Peter må styrka dei andre.

Versa 33–34: Jesus brukar Peter sitt gamle namn Simon og vekslar til det namnet han sjølv gav han, Peter, klippen, grunnsteinen i kyrkja, når han snakkar om Peter sitt svik. Kan det vera eit signal om at Peters fornekting ikkje treng å føra til at han mister posisjonen og oppdraget? Jfr. Matt 16,18: ”Du er Peter, og på dette fjellet vil eg byggja mi kyrkje, og dødsrikeportane skal ikkje få makt over henne.”

TIL PREIKA

Eg vil prøva meg på ei preike i fire deler som fylgjer strukturen i teksten.

Strukturen er: Jesus snakkar realistisk om prøvelsane, men gjev håp ved å snakka om det som ventar i Guds rike: Festmåltid med likebehandling og relasjon med Jesus. Han snakkar spesielt med Peter om motstandaren og at Jesus kjemper for Peter si tru i bøn. Han snakkar om ei framtid

og eit oppdrag etter nederlag og omvending, før han avslører at Peter med sitt overmot vil svikta.

Disposisjon:

Jesus gjev læresveinane del sin kamp og sin himmel.

Jesus gjev prøvingane perspektiv – trua er viktigast.

Jesus Peter eit oppdrag – styrk trua.

Jesus skapar eit nådens rom.

Jesus gjev læresveinane del sin kamp og sin himmel

At læresveinane fekk del i lidingar ved at dei følgde Jesus, gjev Bibelen mange døme på, og kyrkjehistoria har vist at forfølging har kome gang på gang. Her kan ein ta dagsaktuelle eksempel og bruka materiell frå ”Søndag for forfulgte”.

Korleis skal me forstå dette verset om himmelen? Om å sitja på troner som dommarar?

Eg hugsar eit foredrag om misjon der talaren viste oss eit gamalt bilede av 12 gassiske prestar i norske prestekjolar av den gamle typen, samarie med kvit prestekrage. Det såg unekteleg rart ut, ein kulturkollisjon mellom Noreg og Madagaskar, og mange kommenterte dette. Då sa foredragshaldaren: Ein måte å forklara det me synes ser rart ut, er å kalla det kulturimperialisme, at ein bokstavelig talt trer den norske prestetradisjonen og kjolen ned over hovudet på dei innfødde. Men det er vår synsvinkel. Ein annan måte å sjå det på er at det norske misjonærene gjorde dei gassarane til sine likemenn ved å gje det same embetsdrakt, sjølv om den openbert kunne vera upraktisk på Madagaskar. Det var misjonærene den gongen sin synsvinkel. Prestekjolen såg rar ut på dei med moderne norske auge, men det var symbolet på likebehandling; dei ville visa at dei var på same linje, ikkje over eller under.

Slik er det når Jesus vil setja læresveinane på troner. Det høyrest rart ut for oss, og me får mange spørsmål. Men også her kan me sjå det som likebehandling. Jesus gjev dei sama plass som han sjølv skule ha.

Jesus gjev prøvingane perspektiv – trua er viktigast

Når Jesus ber for Peter kunne me tenkt at han ville be om at Peter ikkje skulle møte prøvingar og faren, men i staden bed han for trua. Trua er viktigare enn å unngå lidning. Han seier at Peter skal svikta og gjer ikkje noko med det. Kvifor? Poenget med Jesu kamp er ikkje å gjera oss perfekte og unngå lidinga i verda, men å dra oss inn i fellesskapet med Gud i tru.

Her kan ein dra inn leseteksten frå 2 Kor 12. Paulus er også eit eksempel på det å møte prøvingar og plager og sjå det i eit nytt perspektiv. Paulus bed om å få sleppa det som plagar han, "ein torn i kroppen, ein Satans engel", men får bønesvaret: "Min nåde er nok for deg, for krafta blir fullenda i veikskap." Så drar Paulus ein konklusjon som bygger på tillit til nåden, ikkje på eigen komfort og styrke: "Difor vil eg helst vera stolt av veikskapen min, så Kristi kraft kan bu i meg." Trua på Kristus bærer han i prøvingar.

Fasteperspektivet er: Alt går etter planen, Jesu plan, og planen er prøvingar, freisting, lidning og seier. Planen er å halda ut og styrka trua i møtet med det vonde fordi Jesus har sigeren, og me får del i den ikkje ved vår siger, men ved tru. Å feira faste er å styrka trua.

Jesus Peter eit oppdrag – styrk trua

Kva så med oss som ikkje møter noko særleg motstand for trua vår? Me må ta til oss Peter sitt oppdrag, å styrka våre kristne søsken. Det skjer ved å nå ut til dei som lid i verda, og ved å styrka trua til dei i kyrkjelyden og lokalsamfunnet. Det skjer ved omsorg og fellesskap og ved styrka kunnskap. Er det noko i din kyrkjelyd som styrkar trua?

Jesus skapar eit nådens rom

Kva gjer Jesus i denne samtalen med Peter? Tre ting: Jesus gjev realisme; han seier at prøvelsar og motstand skal koma. Jesus gjev håp og kraft når han kjemper for Peter så trua skal bli bevart, og det er det viktigaste. Jesus gjev Peter ein veg vidare; han får i oppdrag å styrka dei andre, og den vegen går gjennom nederlag og omvendning.

Det Jesus gjer, er at han skapar eit nådens rom,

eit rom for trua sin samtale med Jesus. Synda høyrer til i denne samtalen fordi Jesus er realistisk. Å fortelja Peter at han skal svikta er ikkje nokon moderne peptalk i pakt med oppmuntrende leiarstil. Her er det brutal konfrontasjon med livets harde realitetar. Og nettopp der kjem Jesus med nåden. Når Jesus i nådens rom seier at Peter skal svikta, skapar han eit rom der synda ikkje fører til utstøying, men til omvendning og tru, eit rom der Peter og hans synd og nederlag kan møte Jesus og hans nåde og bli til erkjenning og vedkjenning og omvendning. Vegen vidare er nåde; han går gjennom Jesus forbøn og omvendning til nytt oppdrag – for Peter er enno ikkje komen fram; likevel tar Jesus han inn i nådens rom.

Dette gjeld òg for oss: Det finst eit nådens rom for å erkjenna synd, for å vedkjenna synd, for å ta imot tilgjeving, nåde, oppreising og ny veg vidare, både for Peter som enno nekta, og for oss, same kor langt me er komne. Dette er det Jesus kjempar og døyr, sigrar og står opp for i påsken: Å gje oss eit nådens rom på jorda og ein fest i Guds rike.

TIL GUDSTENESTA

141 Han gikk den tunge veien – refreng: Han gjorde det for dem/oss.

360 Jesu du har brakt Guds rike – vers 2: Mild og sterk å nådens trone.

706 Gud du er ikke i min verden – viser kontrasten mellom meg og Jesus og Jesu nåde.

TORE SKJÆVELAND
KYRKJEFAGSJEF I BJØRGCVIN BISPEDØME
TOS@KYRKJA.NO

4. SØNDAG I FASTETIDEN

6. MARS 2016

Prekatekst: Joh 6,24–36

Lesetekster: 5 Mos 8,2–3 / 1 Kor 10,16–17

Liturgisk farge: Fiolett

FASTETID ER ØRKENTID

Ørkenen er både skremmende og vakker på samme tid. Når solen stiger over ørkenområdet i nærheten av Jeriko, er det som om naturen skinner i gull. Formasjonene, fargene, stiene som leder mot en grønn oase – det er en sann naturopplevelse å vandre i en ørken. Men, det fins et stort men – for ørkenen kan være både lumsk og farlig om man ikke har tatt sine forholdsregler. Samme regel gjelder i ørkenen som i fjellet; vi skal lytte til erfarne ørkenfolk! Dvs. ta med vann, nok vann, ta med klær for alle salgs temperaturer – det kan skifte utrolig fort i ørkenen – og aldri, aldri forlate stien og forsøke å finne egne veier, om man da ikke går sammen med kjentfolk.

Fasten går mot sin slutt. Fastetiden kan være som en ørkenvandring – vakker og fascinerende; vi kan oppdage noe nytt i oss, rundt oss, av Gud eller hos andre. Men faste kan også være tungt, slitsomt, ensomt og farlig – om vi ikke tar våre forholdsregler og lytter til erfarne fastefolk (altså noen som har fastet før). Og kanskje er det å dele opplevelsen det viktigste? – ikke dele slik vi gjør i sosiale medier, men dele på ordentlig, dele målet med fasten, dele opplevelsen, dele erfaringene vi gjør oss eller fraværet av opplevelser? Den som våger å gå på oppdagelse i fastetiden, kan vinne mye.

I dag møtes vi av tekster som vektlegger brødet betydning, og det i en tid da vi overøses med tips om dietter som fraråder brød og karbohydrater ...

LESETEKSTENE – FRA ØRKEN TIL NATTVERD

Disse få versene fra 5 Mos oppsummerer på mange måter jødedommen. Den felles jødiske historien og arven deles; vi minnes hva våre forfedre gikk gjennom, og på den måten handler det også om oss. Historien hører ikke bare historien til; historien er nå. Slik er de jødiske høytidene bygget opp: Historien blir nåtid, og vi får en påminnelse om viktigheten av at vi lever av mer enn brød.

1 Kor spinner videre på samme tema: Vi behøver mer enn brød; vi trenger et fellesskap å dele vinen med og å bryte brødet i. Fellesskapet i nattverden der brødet brytes og vinen velsignes, setter oss i sammenheng med Gud som gir mer enn brød, og med alle dem som har gått før oss, gjennom ørken, i hverdag og fest.

PREKATEKST – LIVETS BRØD

Mye vil ha mer – Jesus hadde gjort et spektakulært under. Med utgangspunkt i fem byggbrød og to fisker ble 5 000 menn mette, og det ble tolv kurver brød til overs. Det er ikke rart folk fulgte etter ham, lette etter ham og ville være i hans nærhet. Jesus mener de ikke søker ham på grunn av tegnet han gjorde, men igjen spør folk etter tegn i v 30. Og Johannes oppsummerer brødunderet med ordene *”Da folk så det tegnet Jesus hadde gjort ...”* (Joh 6.14)

Kom folket etter ham for å se ham gjøre flere tegn så de kunne bli helt sikre på hvem han var, eller kom de for å få mer brød? Og spiller det egentlig noen rolle hvorfor de kom? Det viktigste er vel at de fulgte etter ham, hørte ordene han talte, så det han gjorde, og at noen har fortalt det videre. Ordet har jo nådd helt fra Genesaretsjøen og fram til oss.

Sensasjon eller ikke, Jesus vil ikke ha overflate og fasade. Jesus søker det indre, det dype, det stille, det som setter spor: *”Arbeid ikke for den mat som forgår, men for den mat som består og gir evig liv.”* (v 27) Mye vil ha mer, men Jesus gir noe som består og gir evig liv.

I Johannes' fotspor – Døperen Johannes er den som pekte bort fra seg selv og på Jesus Kristus: *”Men det kommer en som er sterkere enn jeg,*

og jeg er ikke verdig til å løse sandalremmen hans.” (Luk 3,16)

I Joh 6 og mange andre steder gjør Jesus det samme: Han peker bort fra seg selv, sin egen person, og på Gud og det oppdrag Gud har gitt ham, Menneskesønnen: *“... for på ham har Far, Gud selv, satt sitt segl.”* Samtidig taler Jesus høyt og tydelig om seg selv og sin egen viktighet: *“Jeg er livets brød. Jeg er veien, sannheten og livet.”* Men han peker allikevel alltid på sin Far og oppdragsgiver. Han setter ikke seg selv i sentrum for egen vinnings skyld.

Jeg kan ikke se for meg annet enn at Jesus som selv motsto djevleens fristelser i ørkenen, også må ha motstått mange andre fristelser i sitt liv. Sann Gud og sant menneske – han må jo ha vært fristet til å bli bare litt stormannsgal eller høy på pæra etter å ha mettet 5.000 menn med fisk og brød nok til to personer?

Men dagens prekantekst viser med all tydelighet at Jesus motsto denne fristelsen. Han nevner den med ordene: *“Dere leter etter meg fordi dere spiste av brødene og ble mette.”* Men han faller ikke for den.

Det er som om Jesus løfter fokuset bort fra seg selv som sentrum for mirakelet som nettopp har funnet sted. Han peker i stedet på sin himmelske Far. Hele Jesu gjerning som går fra dåp til kors, død, oppstandelse og himmelfart peker alltid mot Gud. Alle tegn som gjøres, skjer ikke for å sette Jesus som person i fokus, men for at folk skal tro.

“Jesus gjorde også mange andre tegn for øynene på disiplene, tegn som det ikke er skrevet om i denne boken. Men disse er skrevet ned for at dere skal tro at Jesus er Messias, Guds Sønn, og for at dere ved troen skal ha liv i hans navn.” (Joh 20,30–31)

Å være seg sitt oppdrag så bevisst – Jesus er et forbilde på alle måter, for oss både som enkeltpersoner, som kristne, som kirke og som prester.

Contradictions in terms – *“Arbeid ikke for den mat som forgår, men den som består og gir evig liv, den som Menneskesønnen vil gi dere.”* Ja, hele det kristne budskapet er fullt av motsetninger. Vi oppfordres til å arbeide for noe som samtidig vil bli gitt oss gratis, av nåde. Med erfaringer fra arbeidslivet i nåtid må vi jo da spørre oss: “Hva

skal vi da arbeide for?” Vers 27 beskriver med enkle ord den hellige motsetningen som finnes i hele vår tro, den som også kommer så tydelig fram andre steder i Det nye testamente.

“For av nåde er dere frelst, ved tro. Det er ikke deres eget verk, men Guds gave.” (Ef 2,8) – *“Hva hjelper det, søsken, om noen sier at han har tro, når han ikke har gjerninger? Kan vel troen frelse ham?”* (Jak 2,14) – *“Slik er det også med troen: i seg selv, uten gjerninger, er den død.”* (Jak 2,17)

Vi lever vår tro midt i denne spenningen, midt i ørkenvandring og fastetid, med målet klart tegnet for oss: *“Det evige liv, gitt oss av Menneskesønnen.”*

Velsignelsen hos Jesus – Det hele bringer oss tilbake til det som var utgangspunktet for at 5.000 menn ble mett av Jesus i ørkenen, at en gutt delte det han hadde, *“fem byggbrød og to små fisk”,* med Jesus. I Jesu hender ble det som for mennesker syntes enkelt og lite, nok for en hel hærske. Og det ble rikelig til overs.

Alt vi er, alt vi har – når vi legger det i Jesu hender og lar ham få velsigne oss og vårt, da blir det mer enn vi kan drømme om, mer enn vi kan forestille oss. Det blir til velsignelse for oss selv og for andre.

Jesus i sentrum – Ikke for å motsi meg selv; jfr. avsnittet “I Johannes fotspor”, men i vers 33 og 35 tar Jesus selv en rolle i sentrum: *“Guds brød er det brødet som kommer ned fra himmelen og gir verden liv.”* – *“Jeg er livets brød.”*

Jesus peker bort fra Moses til Gud. Det er Gud som ga fedrene manna i ørkenen. Det er Gud som gir menneskene evig liv i Jesus Kristus.

SALMEFORSLAG

- 117 Se, vi går opp til Jerusalem
- 986 Jeg er livets brød
- 712 Himmelske Far, du har skapt oss
- 714 Brød for verden
- 120 Du er Guds sønn den sterke

INGVILD HELENE MYDSKE FALLEGÅRD
SYKEHUSPREST, SAHLGRENSKA
SYKEHUS GÖTEBORG
INGVILD.FALLEGARD@GMAIL.COM

MARIA BUDSKAPSDAG

13. MARS 2016

Prekentekest: Luk 1,39–45

Lesetekster: 1 Sam 1,21–28 / Apg 16,12–15

Liturgisk farge: Hvit

TIL DAGEN

Ni måneder til jul, en liturgisk hvit dag i den fiolette fastetiden, for å markere en særlig glede ved dagen.

TIL TEKSTENE

De tre tekstene denne dagen presenterer tre ulike kvinner, henholdsvis Hanna, Lydia og Maria. I alle tre fortellingene er det et reiseperspektiv. Hanna har fått barn og er reist til Herrens hus i Sjilo for å overgi ham til Gud. Gutten er et svar på bønnene Hanna har bedt. For Lydia er det møte med den reisende Paulus, som får hennes trosreise til å begynne. Gud åpner Lydias hjerte for det Paulus sier, og hun kommer til tro på Jesus. I prekentekesten om Maria er det Maria som har reist opp i fjellbygdene og møter sin slektning Elisabeth, mor til Johannes, som alt er i sjettemåned. Alt dette fordi Maria har akseptert oppdraget engelen Gabriel kom med, å føde himmelens Kongesønn.

De tre kvinnene bærer på sterke historier om hvordan Gud har grepet inn i deres liv. Gud har på en særlig måte har vist seg for dem og åpenbart seg i deres liv. Alle fortellingene handler om liv, ny begynnelse. De er på ulike trosreiser, Maria og Hanna helt konkret ved å bryte opp fra deres hverdagsliv, og Lydia ved å starte på sin vandring med Jesus. På denne måten blir de tre kvinnene sterke forbilder for vår livsvandring og vår trosreise. En fin parallell er Hannas lovsang (1. Sam.2,1ff), som bakteppe for Marias lovsang i Luk 1,46ff. Kvinnene bryter ut i lovsang, som

svar på Guds handling i deres liv. I vår lutherske kirke er det ikke gjort noe stort teologisk poeng ut av Marias uplettede unnfangelse og hennes syndfrie liv. For meg er det nettopp et poeng at Maria, en helt alminnelig kvinne, får oppdraget å bære frem Guds sønn. For en nåde. Skal man derimot begrunne Marias særskilte uskyld, da vil man måtte søke utover de bibelske tekstene og den menneskelige erfaring.

TIL PREKENEN

Til prekentipsene vil jeg trekke frem to innfallsvinkler og et bilde. De kan brukes sammen eller hver for seg som utgangspunkt for videre refleksjon.

Skapelse - nyskapelse

Maria budskapsdag, 25. mars, har i den kirkelige tradisjon også vært første skapelsesdag, da Gud skapte lyset *ex nihilo*. Gud sa: "Det skal bli lys," og det ble lys. Lyset er det første Gud skaper, også som grunnleggende premisse for alt liv. Lyset er tilført denne verden. Lyset kommer fra ulike lyskilder, men om disse lyskildene slukker, så er verden mørk. Gud opprettholder sitt skaperlys og fortsetter å skape hver dag. Skapelsen skjedde ikke på seks dager, Gud skaper verden hver dag og lar lys og liv få bryte frem.

Naturen omkring oss vitner om denne skapelsen som bryter frem, kanskje særlig nå om våren, når snøen smelter og hestehov, krokus og snøkløkker presser seg frem. Våren bærer i seg så sterke skapelsesbilder og minner oss om Gud Skaper. I begynnelsen var skaperordet, og igjen lyder skaperordet idet Maria blir med barn og skal føde en sønn. Ordet ble menneske, og "det sanne lys som lyser for hvert menneske kom nå til verden", skriver Johannes i prologen. I Marias svangerskap bryter lyset fra første skapermorgen frem og fra ham som skal senere i sitt liv skal kalles "verdens lys". Med det lille barnet bringes budskapet fra Edens have om fred i verden, og løfter om det evige Paradis.

Trosreisen

Det andre perspektivet som er spennende å trekke frem i en preken, er trosreise-/livsreise-

perspektivet. I den kirkelige tradisjon er det mange kvinnelige forbilder, men det er oftest de mannlige som har fått mest fremtredende plass. I de tre tekstene er mulighetene lagt for å kunne løfte opp tre ulike kvinners trosreiser. De bærer med seg omvendelsen, bønningen og lovsangen. På hvilken måte kan vi hente frem disse kvinnenes livserfaringer og la de være til inspirasjon for oss?

For Hanna handlet det om å bære frem for Gud det kjæreste hun hadde, og løfte det frem for Gud i takk og bønn. Det er så vakkert beskrevet når Hanna og hennes mann tar med seg sin sønn til Herrens hus, og de ”bøyde de seg og tilba Herren der”, en from takknemlighet som tar med tilbedelsen inn i familien og hverdagslivet.

For Lydia er historien annerledes, for hun tilhører dem som allerede tilber Gud, og hun tar imot budskapet om Jesus der ved elven utenfor byporten. Evangeliet ble forkynt, og hun tok imot det. Senere i kapitlet kan man få et inntrykk av at Lydia fikk en sentral plass i Peters og Paulus misjonsvirksomhet, for når Peter og Paulus blir sluppet fri fra fengsel og tortur, da er det Lydia de drar til (Apg 16,40). Som et svar på omvendelsen tar hun på seg en oppgave for å støtte opp om evangeliets fremvekst.

Maria bærer med seg ordene fra engelen og gjeterne og bærer dem i sitt hjerte. Hun er grunnfestet i troen, og med frykt og beven er hun beredt for oppgaven å bære frem det lille barnet med den store oppgaven, å frelse verden. Hun er et forbilde for å la seg lede av Gud til å være Hans hender og føtter i verden, og leve et liv i himmelvendt lovsang.

Vi bærer med oss hver våre livs- og trosfortellinger. Hvordan livet oppleves og erfares, er selvfølgelig forskjellig fra menneske til menneske, men det som er felles, er at de opplevelsene og

menneskene vi møter, er med på å prege vårt selv-bilde, vårt verdensbilde og våre gudsbilder. At presten kan fortelle sin egen troshistorie, er spennende. Hva er det som har vært viktig for min tro? Hva utfordrer troen, og hva grunnfester den? Kanskje er det noen som kan fortelle sin troshistorie som et bilde inn i prekenen? Å løfte frem våre troshistorier er både til trøst, håp og inspirasjon, enten man har vært kristen hele livet eller kommet til sannhets erkjennelse senere i livet.

I Johanneskapellet i Nidarosdomen henger det et alterskap malt av kunstneren Håkon Gullvåg. Det er annerledes alle andre alterskap jeg har sett. Det er nesten som et kunstbok med fortellinger hentet fra Jesu liv. Ett av bildene er hentet fra dette spesielle møte mellom Maria og Elisabet. De to kvinnene står ansikt til ansikt med hverandre. Det dunkle lyset i bildet og de fremtredende gloriene over deres hoder vitner om at dette er et spesielt møte. Det som ved nærmere ettersyn er spesielt med bildet, er alle hendene som strekker seg til hverandre. Fra kvinnenes mager kan man se hender som møtes, og en kan fornemme noe av det frydefulle, hellige møtet mellom Jesus og Johannes – et inspirerende bilde, som kanskje kan gi noen ideer til prekenarbeidet.

Salmeforslag

- 129 Lovsangen toner
- 130 Alle kilder bryter frem
- 131 Vi synger med Maria
- 614 Vår lovsang skal møte deg
- 618 Vi er et folk på vandring

PÅL KRISTIAN BALSTAD
SJØMANNSPREST I KØBENHAVN
PKB@SJØMANNSKIRKEN.NO

NYTT FRA BISPEDØMMERÅDENE

SØKERE

BORG BISPEDØMME

Sokneprest i Nedre Romerike prosti med tjenestested Lillestrøm sokn:

Aas, Jahn (47), fungerende sokneprest, 2014
BLYSTADLIA

Bøe, Arne (52), frivilligkoordinator, 2817
GJØVIK

Enger, Inger Jeanette (53), sokneprest/arbeids-
veileder, 1901 FETSUND

Heskje, Kristin (29), prosjektleder misjon,
0585 OSLO

Hol, Knut Ole (39), sokneprest i Skoger i
Drammen prosti, 0953 OSLO

Lindholm, Line (25), faglig leder/nestleder,
0281 OSLO

Mosdøl, Hallvard Olavson (43), førstelektor i
praktisk teologi/etter- og videreutdanningsleder,
1900 FETSUND

Myklebust, Helga Maria (47), vikarprest, 2013
SKJETTEN

Robsahm Kjørven, Espen (28), trosopplærer,
0379 OSLO

1 søker unntatt offentlighet

Sokneprest i Nedre Romerike prosti med tjenestested Skårer sokn (vikariat til 2019):

Bøe, Arne (52), frivilligkoordinator, 2817
GJØVIK

Heskje, Kristin (29), prosjektleder misjon,
0585 OSLO

Hol, Knut Ole (39), sokneprest i Skoger i
Drammen prosti, 0953 OSLO

Myklebust, Helga Maria (47), vikarprest, 2013
SKJETTEN

Robsahm Kjørven, Espen (28), trosopplærer,
0379 OSLO

Westermoen, Torrnod (45), kapellan i Skårer
menighet, 1476 RASTA

Østhasel, Gudrun Sofie (24), prestevikar, 0491
OSLO

HØRE BARE MED ØRENE?

(ROM 10,17)

**Konferanse for sjelesorg blant hørselshemmede
18. – 22. august 2016**

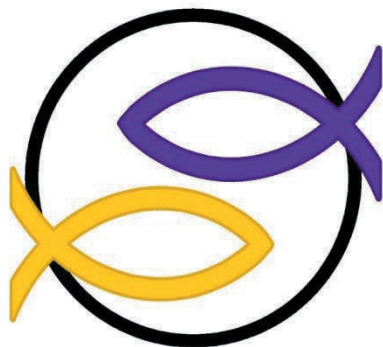

**Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter (FUV)
Løgumkloster, Danmark**

**Pris inkl. full forpleining: € 400,-
(tillegg for enkeltrom: € 50,-)**

Påmeldingsfrist 1. mai

**For nærmere opplysninger og påmelding se:
www.churchear.org**

IVSS Churchear

Avsender:
Luthersk Kirketidende
Sinsenveien 25
0572 OSLO

UTKOMMER annenhver uke på Luther Forlag og redigeres av professor Harald Hegstad (ansv.), prost Hege Elisabeth Fagermoen, førstelektor Sjur Isaksen og sokneprest Anne Grete Listrøm. Bokmeldingsansvarlig: Postdoktor Kristin Graff-Kalleståg. Redaksjonssekretær: Eyolf Berg.

ALLE HENVENDELSER rettes til:
Luthersk Kirketidende
v/Eyolf Berg
Sinsenveien 25
0572 OSLO
Tlf. 91 17 65 37
E-post: redaksjon.lk@lutherforlag.no

INTERNETT: www.lutherskkirketidende.no
Opplysninger om annonsepriser og utgivelsesplan finnes på nettsidene.

ARTIKLER OG LESERINNLEGG til Luthersk Kirketidende sendes på e-post til ovenstående adresse. Artikler skal normalt ikke overstige 2500 ord. Innlegg skal normalt ikke være mer enn 1200 ord.

ABONNEMENT: Pris kr. 590,- pr. år for Norge. Utlandet kr. 800,- pr. år. Abonnementet inkluderer Tidsskrift for Praktisk Teologi (2 numre pr. år). Kontonummer: 8220.02.93882. Abonnementet løper til det sies opp skriftlig (brev, SMS eller e-post). Gamle og nye numre kan kjøpes i pdf-format fra <https://lutherskkirketidende.buyandread.com>